

BAŞKENT KADIN PLATFORMU

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Sn. Gülser USTAOĞLU başkanlığında 22 Aralık 2014 tarihli KAMU-STK Toplantısı Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile içi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) gereğince bağımsız temsilcinin seçim usul ve esaslarının belirlenmesi çağrısıyla gerçekleşmiştir.

GREVIO Süreci FACİASI

İstanbul Sözleşmesi'nin 66. Maddesi ve Avrupa Konseyi içtihatları doğrultusunda şeffaflık ilkesi sağlanarak alanında uzman, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifine sahip sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla ve çoğulcu yapının kurulmuş olduğu bir ulusal komite ile GREVIO adayının belirlenmesi gerekiyor. Ancak sürecin ilk toplantısı başladığı andan itibaren anılan ilkelerin çiğnendiği görülmüştür. İlkelere aykırı tutum, KSGM sitesinde yayımlanan toplantı çağrısında STK katılım bildirimini için çok kısa bir zaman tanınması ve ıslak imzalı, kaşeli yetki belgesi istenmesi gibi zorlaştırmalarla açıkça görünür olmasına rağmen sivil toplum katılım talebi yüksek olmuştur. Ancak çok sayıda kadın örgütünün süresinde evrakını yetiştiremeyişi nedeniyle aday belirleme sürecinin dışında bırakıldığı da toplantı başladıktan sonra açığa çıkmıştır. İnisiyatif ve platformlar ise vakıf ve dernek statüsüne sahip olmadıkları gerekçesiyle sürece dahil edilmemiştir.

Kadına yönelik şiddetle mücadele için kapsamlı bir eylem planı niteliğindeki İstanbul Sözleşmesi, ilk imzacı ülke olan Türkiye tarafından en iyi örnek teşkil edecek şekilde uygulanmayı hak ediyordu. Nitekim siyasi irade imza koyduğu (bizzat şu anki Başbakan tarafından imzalanarak) ve parlamentonun onayladığı andan itibaren Türkiye, sözleşmenin yürürlüğe girme yeter sayısına ulaşması için ciddi bir diplomatik ve siyasi çaba harcamıştı.

Ancak sürecin başladığı andan itibaren idarenin uygulaması, siyasi iradenin kararlılığıyla çelişmiş ve İstanbul Sözleşmesi hükümlerine, Avrupa Konseyi tavsiye kararlarına, demokratik ilkelere ters düşmüştür. Üstelik KSGM sitesinde yayınlanan çağrı sivil toplum kuruluşlarından sürecin işleyişine ilişkin görüş alma şeklindeyken toplantının başlığı komiteye katılacak 3 STK seçimi şeklini almıştır. Sayılanlara ek olarak yaşanan temel sorunlar şöyle sıralanabilir:

1- Sürecin şeffaflığı sağlanmamıştır: Başvuran STK sayısı ve kabul edilen STK sayısı resmen açıklanmamış; sürecin işleyişine ilişkin verilen STK görüşleri açıklanmadığı halde komiteye katılacak STK sayısının 3 ile sınırlanması STK görüşü olarak sunulmuştur.

2- Müzakereye kapalı olmuştur: Toplantıda sürece ilişkin görüşler belirtilerek eksik ve yanlışlıklar dile getirilmiş ancak tebliğ edilen dışına çıkılmayacağı şeklinde katı bir tutumla karşılaşılmıştır. Bu noktada STK'lara gönderilen metinlerin de birbirinden farklı bilgiler içerdiği, kimi kurumlara toplantı formatı bilgisi iletilirken kimi kurumlara tüm açıklamanın sitede yapıldığı bilgisi iletilmiş olduğu da açığa çıkmıştır. Bu şekliyle demokratik katılım ilkesinin yerine getirilmediği eşit ve adil katılım gerçekleştirilmediği açıktır.

3- Ortaklaşmayı ret ve seçim dayatması: Alanda çalışan kadın örgütlerinin uzun yıllar süren ortaklaşma tecrübesinden yararlanarak komite adayı STK belirlenmesi teklifi tümüyle reddedilmiş ve sadece seçim usulünün uygulanacağı yine müzakereye kapalı biçimde dikte edilmiştir.

4- Seçim, adaylık ve oylamaya hataları: Tüm aksaklıklara rağmen yine de genel müdürlük birimlerince sürece katılımı kabul edilmiş STK toplam sayısına ve isimlerine ilişkin resmi açıklama yapılmamış, oylama öncesi birçok örgütün toplantıyı terk etmesine rağmen kalan temsilcilerin oylama yeter sayısını oluşturduğu söylenmiştir. Katılımcıların bilgisi dışında kalan bu karanlık noktalar kesinlikle izaha muhtaç ve salt bu nedenle bile tekrarlanması gereken bir oylama süreci yaşanmasına yol açmıştır.

5- Sandık Kurulu oluşturulmamıştır: Seçim yapılmasında ısrarcı olan, farklı teklifleri kabul etmeyen idarenin seçimi hiç değilse usulünce yapması beklenirdi. Ancak en temel seçim kriterleri dahi uygulanmadan son derece sakil görüntüler arz eden bir oy verme ve sayım aşaması yaşanmıştır. Sandık kurulu oluşturulmamış, toplantı salonunun arkasında bulunan ve teknik malzemenin bulunduğu bir masaya Şeffaf sandık yerleştirilmesiyle yetinilmiştir. İki görevlinin başında durduğu bu masada görevlilerin ve katılımcıların bakışları altında üstelik tek listede, kutucuk işaretlenmesi şeklinde oylama yapılmıştır. Hiç seçim tecrübesi olmayan bir toplumda dahi görülmeyecek denli gayri ciddi bu uygulama bu kadarla da bitmemiştir. Aday sivil toplum kuruluşlarının ikisi eşit oy aldığı için kura çekme yöntemine de başvurulmayıp bu iki kurum için yeni bir oylama yapılmıştır. Oylamaya katılan STK sayısı resmen açıklanmamış ancak toplamda 25 olduğu söylenmiştir. İki aday arasında yapılan ikinci oylama öncesinde ayrılan temsilciler de bulunduğundan bu ikinci oylamaya katılan temsilci sayısı 20 olmuştur. Usule aykırılık nedeniyle geçersiz kabul edilmesi gereken bir seçim ve sayım aşaması, başlangıçta belirtilen bütün hatalarla birleştiğinde kabul edilemez bir GREVIO süreci yaşandığı açıktır.

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün yürütmekle yükümlü olduğu ulusal bağımsız aday belirlenmesi süreci bu haliyle ülkemize, Avrupa Konseyi ve sözleşmeye taraf ülkeler nezdinde sıkıntı yaşatacak özellikte gelişmiştir.

19 Kasım 2014 tarihinde başlayıp Mart 2015 tarihine kadar zaman tanınmış olan sürecin, 22 Aralık 2014 tarihli toplantıda ifade edilen zaman baskısı nedeniyle bu şekilde gerçekleşmek zorunda olduğu iddiası kabul edilemez. Ülkemiz, şeffaf, müzakereye açık katılımı ve çoğulcu yapıya sahip STK-kamu işbirliği içinde süreci tamamlama tecrübesine sahip olduğu için GREVIO süreci, yaşanan facia yok hükmünde kabul edilip tekrar başlatılmalıdır.